

Î N C H E I E R E

04 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Dumitru Mardari
Nina Vascan
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Elena Țaranu, reprezentată de avocatul Mariana Chirtoacă,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Țaranu împotriva lui Ricardo Țaranu, cu privire la majorarea cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor, obligarea pârâtului la plata cheltuielilor pentru întreținerea sănătății copilului și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis parțial apelul declarat de Ricardo Țaranu, s-a casat hotărârea din 26 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, fiind pronunțată o nouă hotărâre, prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Elena Țaranu,

c o n s t a t ă :

La 23 septembrie 2016, Elena Țaranu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ricardo Țaranu, cu privire la majorarea cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor, obligarea pârâtului la plata cheltuielilor pentru întreținerea sănătății copilului și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la xxxxx, s-a născut copilul minor comun xxxx, iar la 02 martie 2002, în incinta Oficiului Stării Civile din sectorul Rîșcani, municipiul Chișinău, a fost înregistrată căsătoria între Ricardo Țaranu și Elena Malcova, care a acceptat numele de familie Țaranu.

Elena Țaranu a menționat că prin hotărârea din 01 februarie 2006 a Judecătoriei Rîșcani, căsătoria a fost desfăcută și domiciliul copilului minor fiind stabilit cu mama. Ulterior, prin hotărârea din 24 aprilie 2012 a Judecătoriei Ciocana s-a stabilit cuantumul pensiei pentru întreținerea copilului minor în sumă de 1250 de lei lunar.

Totodată, reclamanta a relatat că potrivit declarațiilor pârâtului comunicate fiicei, începând cu anul 2013 și până la data înaintării acțiunii în judecată, el este angajat la un restaurant din orașul Dublin, Irlanda, ceea ce îi asigură un venit lunar, care, din spusele pârâtului, i-ar permite să cumpere un automobil. Astfel, a considerat că mărimea pensiei de întreținere a copilului minor vizează nemijlocit

interesele acestuia, posibilitățile de a beneficia de studii și servicii medicale calitative, activități extrașcolare, precum și de alte beneficii, de care ar putea beneficia fiica minoră, dacă pârâtul ar achita pensia de întreținere în valoare proporțională veniturilor de nivel european.

Mai mult, Elena Țaranu a invocat că pe lângă fiica minoră, are la întreținere și pe mama sa, care este pensionară și invalid de gradul II. Pensia mamei în sumă de 1230 de lei și salariul său în sumă de 3456 de lei, reprezintă unicele surse de venit, care nu-i permit asigurarea unor condiții adecvate pentru creșterea și dezvoltarea decentă a copilului.

Elena Țaranu a solicitat obligarea pârâtului să prezinte informații despre veniturile sale, majorarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor și încasarea din contul acestuia a pensiei în mărime de $\frac{1}{4}$ din veniturile sale lunare, iar în cazul refuzului pârâtului de a prezenta informațiile despre veniturile sale, obligarea acestuia de a achita pensia de întreținere în sumă fixă de 368 euro sau echivalentul în lei moldovenești, începând cu 01 octombrie 2016 și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 27 octombrie 2016, reclamanta a depus o cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând obligarea pârâtului să prezinte informații despre veniturile sale, încasarea din contul lui Ricardo Țaranu a pensiei pentru întreținerea copilului minor în mărime de $\frac{1}{4}$ din venitul lunar, începând cu 01 octombrie 2016 și compensarea cheltuielilor de judecată.

În timpul examinării cauzei, Elena Țaranu a înaintat o nouă cerere de concretizare a cerințelor, prin care a solicitat majorarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor, încasarea din contul pârâtului a pensiei alimentare în sumă de 3558 de lei lunar, ce constituie cheltuieli de întreținere, recuperare și menținere a sănătății și 2881 de lei lunar, ce constituie pensia de întreținere anterioară, cheltuieli de recuperare și menținere a sănătății, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Ulterior, reclamanta a înaintat o altă cerere de concretizare, solicitând majorarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor, încasarea din contul pârâtului a pensiei alimentare în sumă fixă de 368 euro sau echivalentul în lei moldovenești, începând cu 01 octombrie 2016 și a cheltuielilor suplimentare pentru întreținerea stării de sănătate a copilului în sumă de 2570 de lei lunar, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În cadrul judecării cauzei, pârâtul Ricardo Țaranu a depus referință în întâmpinarea cererii de chemare în judecată, prin care a cerut respingerea acțiunii ca neîntemeiată (f.d. 123).

Prin hotărârea din 26 septembrie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea formulată de Elena Țaranu s-a admis parțial.

S-a dispus modificarea cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor xxxxx, născută la xxxx, stabilită prin hotărârea din 24 aprilie 2012 a Judecătoria Ciocana.

S-a dispus încasarea din contul lui Ricardo Țaranu în beneficiul Elenei Țaranu, a pensiei pentru întreținerea copilului minor în sumă bănească fixă de 2244,50 lei lunar, până la atingerea majoratului copilului minor.

S-a dispus încasarea din contul lui Ricardo Țaranu în beneficiul Elenei Țaranu, a cheltuielilor suplimentare pentru tratamentul medical al copilului minor xxxxx în sumă de 2570 de lei lunar, începând cu 24 mai 2018, până la atingerea majoratului minorului.

S-a dispus încasarea din contul lui Ricardo Țaranu în beneficiul statului a taxei de stat în sumă de 300 lei.

În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins, ca neîntemeiată (f.d. 130, 132-136).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a constatat că pornind de la premisa că părintele poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului și faptul că minimul de existență, dar și cheltuielile de întreținere a unui copil în vârstă de 16 ani sunt mai mari, menținerea cuantumului de 1250 de lei este nejustificat și contrar intereselor copilului. Mai mult, instanța a accentuat că păstrarea cuantumului menționat, în condițiile în care copilului urmează a-i fi asigurate nu numai întreținerea, dar și crearea condițiilor pentru dezvoltarea multidisciplinară, ceea ce mărește sarcina părintelui în grija căruia se află copilul minor, este o situație inechitabilă.

Astfel, luând în considerare că suma de 368 euro solicitată de reclamantă este exagerată și lipsită de suport probatoriu, iar suma de 1250 de lei nu este suficientă, instanța a luat în considerare informația Biroului Național de Statistică, potrivit căreia, minimul de existență pentru anul 2017, pentru copiii în vârstă de 7-17 ani din orașe mari, constituie 2244,50 lei, suma până la care urmează a fi majorat cuantumului pensiei alimentare.

Referitor la pretenția privind încasarea cheltuielilor suplimentare, prima instanță a menționat că în raport cu probele prezentate, într-adevăr copilul minor necesită o reabilitare individuală reieșind din patologii minore, fiind necesare cheltuieli la centrele de reabilitare, fapt ce impune admiterea pretenției.

Împotriva acestui act judecătoresc, la 04 octombrie 2018, Ricardo Țaranu, reprezentat de avocatul Andrian Condurari, a declarat apel, solicitând admiterea cererii, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii (f.d. 137-138, 152-155).

Prin decizia din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis parțial cererea de apel depusă de Ricardo Țaranu, s-a casat hotărârea din 26 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, fiind pronunțată o nouă hotărâre, prin care:

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Elena Țaranu.

S-a dispus încasarea din contul lui Ricardo Țaranu în beneficiul Elenei Țaranu, a cheltuielilor suplimentare legate de tratamentul copilului minor în sumă de 2137,50 lei lunar, începând cu 24 mai 2018 și până la 24 mai 2019.

S-a dispus încasarea din contul lui Ricardo Țaranu în beneficiul statului a taxei de stat în sumă de 150 lei.

S-a respins pretenția reclamantei cu privire la modificarea cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor (f.d. 193-204).

Reieșind din raționamentele evocate, Colegiul de control judiciar a considerat că suma de 1250 de lei este una rezonabilă și nu există temei de a fi modificată, deoarece potrivit certificatului Biroului Național de Statistică pentru anul 2017,

minimul de existență pentru copii în vârstă de 7-17 ani constituie 2190 de lei, iar în funcție de reședință aceasta variază și se majorează de la an la an, fapt pentru care fiecărui părinte îi revine a câte 1085 de lei lunar.

Totodată, instanța de apel a menționat că nu a fost justificată necesitatea încasării sumei de 368 euro, deoarece la materialele cauzei este prezentată informația Departamentului Protecției Sociale din orașul Dublin, Irlanda, potrivit căreia apelantul primește indemnizație de șomaj în sumă de 88 euro pe săptămână (f.d. 38-39). Astfel, pârâtul nu poate fi impus la cheltuieli, care depășesc limita posibilităților și mijloacelor financiare.

Cu privire la solicitarea de încasare a cheltuielilor pentru tratamentul copilului, Curtea de Apel Chișinău a luat în considerare principiul egalității părinților, recomandările medicului și probele prezentate despre suferințele minorului, fiind dispusă spre încasare suma de 2137,50 lei, cu titlu de cheltuieli suplimentare pentru tratamentul necesar al copilului.

La 24 septembrie 2019, Elena Țaranu, reprezentată de avocatul Mariana Chirtoacă, a declarat recurs împotriva deciziei din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu menținerea hotărârii din 26 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În motivarea opiniei privind ilegalitatea deciziei contestate, recurenta a indicat că decizia contestată este emisă cu încălcarea normelor de drept material și procedural, probele fiind apreciate arbitrar, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

Totodată, Elena Țaranu a considerat eronate interpretările instanței de apel referitoare la datele statistice ale Biroului Național de Statistică, or, o astfel de abordare și interpretare a cadrului legal contravine art. 27 alin. (2) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului. Împărțind la doi suma indicată în statisticile Biroului, instanța de apel a judecat în defavoarea copilului, deoarece când circumstanțele cauzei indică despre posibilitatea financiară a unui părinte de a contribui la crearea unor condiții de viață decente copilului său, instanța nu poate raporta la un minim de existență, ci la posibilități.

În opinia recurente, instanța de apel arbitrar a apreciat probele ce se referă la concluziile medicale, tot în mod arbitrar a redus termenul pentru care se încasează cheltuielile medicale, iar intimatul urmează să participe la acoperirea cheltuielilor suplimentare în legătură cu starea de sănătate a copilului minor.

Elena Țaranu a invocat că Curtea de Apel Chișinău a desconsiderat probele care indică cu certitudine faptul că în raport cu anul 2010, situația pârâtului s-a schimbat considerabil și nu a apreciat datele statistice care indică salariul minim în Irlanda.

La 30 octombrie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs lui Ricardo Țurcanu, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f.d. 212).

La 29 noiembrie 2019, Ricardo Țaranu, reprezentat de avocatul Andrian Condurari, a depus referință în întâmpinarea, solicitând declararea inadmisibilității recursului.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Elena Țaranu este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinski vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, parag. 31).

Prin scrisoarea nr. 7922 din 10 iulie 2019, Curtea de Apel Chișinău a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 11 iunie 2019 (f.d. 205), însă date despre recepționarea deciziei contestate nu sunt la materialele cauzei.

Drept consecință, instanța de recurs consideră că cererea dedusă judecății a fost declarată în termenul prevăzut mai sus.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurentului/recurenteii/recurenților de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea Zubac, ibidem, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea Benjamin Nersesyan vs Armenia, 19 ianuarie 2010, parag. 22; Marc Brauer, ibidem, parag. 35; Miessen, ibidem, parag. 67; Sturm vs Luxemburg, 27 iunie 2017, parag. 36; Zubac, ibidem, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea Ronald Vermeulen vs Belgia, 17 iulie 2018, parag. 44).

Instanța de judecată observă că recurenta Elena Țaranu nu a criticat decizia din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău în baza articolului 432 alin. (2), lit, a), c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă. Totuși, în virtutea principiului jura novit curia, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

În plus, Colegiul subliniază că recurenta nu a criticat textele de lege aplicate de instanța de apel. Mai mult, nu a dat detalii cu privire încălcările comise de instanța de apel pe care le-ar fi considerat esențiale.

Colegiul judiciar relevă că Elena Țaranu nu a invocat argumente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate. Astfel, dacă instanța ar purcede la examinarea cererii de recurs motivate într-o asemenea manieră, atunci s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici împotriva actului judecătoresc, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu și ar pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea completului de judecată. Or, un atare exercițiu este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, precum și argumentul ilegalității deciziei atacate.

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că recurenta nu a adus suficiente argumente cu privire încalcările comise de instanța de apel, pe care le-ar fi considerat esențiale și ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. Prin urmare, temeiurile invocate nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi efectiv (a se vedea, inter alia, Petrovic vs Luxemburg, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, Sturm, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentului de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, Latourniere vs Franța, 10 decembrie 2002, parag. 2; Hansen vs Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, Kukkonen vs Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Papaioannou vs Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45; Baydar vs Olanda, 24 aprilie 2018, parag. 46; Guelfucci vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecății, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către Elena Țaranu, reprezentată de avocatul Mariana Chirtoacă nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Elena Țaranu, reprezentată de avocatul Mariana Chirtoacă.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Dumitru Mardari

Judecătorii

Nina Vascan

Maria Ghervas